

TEOSOFIN SOM RELIGION.

TVÅ FÖREDRAG

AF

PEKKA ERVAST.

HELSINGFORS,
J. SIMELII ARFV. BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG,
1898.

Teosofin som religion.

Af

Pekka Ervast.

I.

Offentligt föredrag hållet den 8 april i Nyländska nationshuset.

När jag benämt mitt föredrag för i afton teosofin som religion, har jag gjort det, emedan jag haft i sikte det faktum, att vi kunna tala om teosofin som religion, likaväl som vi kunna tala om den såsom filosofi eller som vetenskap. Man hör ofta sägas, att teosofin kan vara bra nog som filosofiskt system, men att den alls icke duger till andlig tröst för kämpande människosjälar, att den således vore utan betydelse som religion. Jag tror dock att dylika yttranden för det mesta fällas af personer, som icke ega kännedom om teosofin. Ty teosofin är en storlagen sammanfattning af kärnan uti alt som heter religion, filosofi eller vetenskap, och detta emedan den vill utgöra detsamma, som alla religionssystemer velat utgöra, nämligen en fullständig världsförklaring, en världsförklaring tillfredsställande såväl våra religiösa som våra filosofiska och vetenskapliga behof.

Men hvad är då religion, hvad skola vi beteckna med namnet religion?

Religion är lif, religion är den verkliga inre uppfattning som vi hafva om vår tillvaro, religionen är den princip eller summan af de principer, efter hvilka vi lefva vårt lif. Min religion är det svar jag gifver på frågan: hvad är mitt mål, hvad har jag här att göra? Och jag

förklaringar hvarje gång säga Fader, då skulle helt säkert nittio åhörare af hundra föreställa sig ett personligt väsende.

Men det gifves också en andra orsak, hvarför fadersnamnet icke direkt användes om det absoluta, och den består däri, att detta namn måhända bättre kan tillämpas på andra förhållanden. Jag tänker icke nu på det rent jordiska faderskapet, utan på ett himmelskt sådant, på det som i teosofin kallats människans „Fader i himmelen” med ett uttryck återigen lånadt af Jesus, och som erhållit en aldeles särskild betydelse.

Det är i själfva verket ett faktum, att teosofin icke är utan sin personliga gud eller rättare sina personliga gudar.

Ehuru vi intet veta om det absoluta, om det oändliga lifvet såsom sådant, se vi emellertid, att det är uppenbaradt såsom tillvara, såsom en lefvande värklighet, såsom det universum, till hvilket vi själfva höra. Och en fråga, som därför vårt forskande förnuft ständigt ställer till sig själf, är den om detta universums uppkomst, om den så kallade skapelsen: har världsaltet på någon högre makts befallning kommit till ur intet („skapats” i den populära betydelsen af ordet) eller har det icke, och hvad är i så fall det manifesterade lifvet?

Teosofin svarar på denna fråga först och främst med ett bestämdt förnekande af hvarje „skapelse ur intet”. Den eger ingen högsta personlig gud med den öfvernaturliga förmågan att göra undervärk, den kan därför alls icke tala om någon skapelse i den betydelsen, att vid en viss tidpunkt i evigheten lifvet plötsligt skulle uppenbaras, ett universum plötsligt utkastat i en rymd, som i evighet förut endast varit ett tomrum. Hurudan är i själfva verket världsaltets utsträckning i afseende å rummet? Vårt förnuft säger oss och astronomen bekräftar det, att ingen punkt i rymden är medelpunkt, att ingen är ändpunkt, utan att universum är oändligt. Må vi låta vår tanke sväfva hän öfver det gränslösa ocean! Från vårt eget solsystem komma vi in i ett annat, därifrån till ett tredje, så till ett

fjärde o. s. v. tills vi genomfarit ett system af solsystemer ett världsalt. Äro vi nu vid ändpunkten? Vi ha kanske rest i millioner år, i tusental millioner år och det med blixstens snabbhet, men vi äro icke ens vid början. Framför våra blickar utbreda sig nya världar, nya solsystem, nya under. Vi resa vidare i billioner år och hafva likväl icke kommit ett steg längre i det universum, som är utan gränser.

Men hvilken utsträckning i tiden måste vi nu tänka oss för en värld, som icke har någon begränsning i afseende å rummet? Kunna vi tala om början och slut för någonting som är oändligt? Nej, det som är utan början och utan slut uti rummet, det kan häller icke hafva början, häller icke hafva slut uti tiden. Det oändligas barn är också det evigas. Någon skapelse finnes icke, universum har alltid varit och skall alltid förblifva.

Men det finnes en annan sida af frågan, som vi också redan berörde och som icke är mindre viktig: hvad är det manifesterade världsaltet? Är det det oändliga lifvet som sådant, som har uppenbarat sig?

Nej, teosofin, ehuru en storslagen panteism, har icke varit nog ofilosofisk att identifiera gudomen med världen. En värld af former kan icke vara detsamma som en ren oändlighet, människor, som födas och dö, solar, som tänkas och slockna, världsalt, som uppstå och försvinna, kunna icke vara identiska med den rena evigheten. De äro uppenbarelser i tid och rum af det oändliga och eviga, men de äro icke detta eviga själf. Det absoluta är städse öfver, under och bakom hvarje fenomenell tillvaro. Det är icke det absoluta själf, som blifvit till uti det objektiva universum, utan en hos detta absoluta inneboende möjlighet till manifesteradt lif *).

Vi sade emellertid nyss, att världen är evig och oändlig; är den icke följaktligen ett med det absoluta? I denna mening är den det helt säkert. Men hvad är det, som vi härvidlag förstå med uttrycket världen? Vår planet är

---

*) Det „första universella Logos” enligt den teosofiska metafysiken.

det icke, vårt solsystem är det icke, ty de äro begränsade både i tid och rum. Icke häller är det det system af stjärnor, till hvilket vår sol hör eller den komplex af stjärnsystem, som bildar vintergatan — nej, ingenting som är begränsadt, huru högt vi än stiga. Men hvar är då den värld, som är oändlig och evig?

Såsom helhet och enhet finnes den alls icke till objektivt taget. Den är blott den tänkta, underliggande och sammanfattande enheten uti den oändliga och eviga värld, hvars gränslöshet i tid och rum ligger däruti, att den är den oändliga summan och den eviga successionen af världar, som i sig själfva äro begränsade till tid och rum. Tom vore ju den enda rymden, om den icke vore en fullhet af kometer, solar och planeter. Ett enda, ouppenbaradt nu vore ju evigheten, om den icke vore en ändlös fortsättning af mätbara tidsperioder.

All tillvara är sålunda begränsning. Det absoluta lifvet blefve alls icke ouppenbaradt, därest det icke egde möjlighet att så att säga begränsa sig själf och det underbara, ehuru fullt begripliga faktum är, att det likväl icke är det absoluta själf (Parabrahm), utan endast denna möjlighet (första Logos), som ouppenbaras och varder en verklighet.

Enligt teosofien har detta första Logos tvänne väsenssidor eller aspekter: ande och materie, medvetande och substans (andra Logos). Det är å ena sidan universelt, absolut, abstrakt medvetande, å den andra oändlig, absolut, abstrakt utsträckning. Båda äro lika eviga, materien har icke uppstått ur anden, medvetandet icke ur substansen, men de äro icke häller två skilda ting. Ande och materie äro till väsendet identiska. Men emedan det manifesterade världsaltet just är den gudomliga möjlighetens aktualisering, så varder också denna tvåfald ouppenbarad i tillvaran, och därför te sig för oss medvetandet och substansen som tvänne vidt skilda ting.

Låtom oss nu taga i betraktande dessa två väsenssidor och spörja, på hvad sätt de hvardera för sig äro ouppenbarade i den lefvande tillvaran. Kunna vi männe

säga, att det universella medvetandet som sådant är uppenbaradt eller att den odelade, homogena ursubstansen är det?

Nej, ty all uppenbarelse, all tillvaro är begränsning. Och detta betyder i förhållande till materien och anden att:

Världsaltet är till sin materiella aspekt en i form af begränsade kroppar uppträdande substans samt till sin andliga aspekt ett under form af begränsade förmimmelser uppträdande medvetande.

Hvilket, sammanfattadt under en gemensam rubrik, vill säga att:

Den manifesterade tillvaran är ett pantheon af medvetna, individuella väsenden.

Härmed hafva vi berört en af ockultismens viktigaste lärosatser. Alt är lif, alt är befolkadt af lefvande väsen. Det universella medvetandet uppenbaras genom att återspeglas i individuella medvetanden, den homogena substansen varder objektiv i de växlande formernas kaleidoskop. Hvad äro planeterna annat än änglars kroppar, hvad äro solarna annat än gudars tempel? Tanklösa äro vi, om vi påstå, att vår form är den enda, som döljer ett medvetet, tänkande jag.

Alt som är ändligt, födes och dör. Formerna växla — medvetandets såväl som substansens. Ordet skapelse erhåller i teosofin en begränsad betydelse. Det afser icke mera universi tillkomst, utan uppkomsten af ett universum. Vi kunna tala om en planets skapelse, ett solsystems, ett världsalts, om skapelsen af hvad hälst som är begränsadt, och skapelsen däraf är då det sätt, på hvilket det danas. Då nu alt är lefvande väsen, är också skapelsen en akt af lefvande skapare. Hvar värld har sin skapare eller sitt Logos (tredje Logos) eller såsom vi kunde kalla honom sin personlige gud, och de personlige gudarnas antal är legio.

Hvad är nu då skapelsen af en värld?

Den första personlige guden, det första individuella väsendet (om vi kunna tänka oss något „första” väsen)

uppstod sålunda, att det universella medvetandet (första Logos) begränsade sig själf, offrade sig själf, utförde denna underbara handling af själförnekelse, hvarigenom det uppvaknade som ett jag, det där kunde skilja sig från allt det som icke var det själf. Det är denna offerhandling, som skalderna sjunga om, när de säga att kärlek föder lif, ty sannerligen, den gudomliga kärleken är all skapelsens upphof.

Den högsta lag, som går genom universum och som föder lif är gifvandets lag, själoffringens lag. Det är icke en lag utanför gudomen, det är icke en regel, framsprungen ur en gudomlig tanke, utan det är namnet på Guds eget väsen. Att offra sig själf, det är Guds sällhet.

O underbara djuphet! Hvert väsen som tager del i skapandets mysterium, måste underkasta sig denna lag, och de konungliga skaparna, de som dana världar, de hafva så förenat sitt väsen med den absoluta Faderns, att för dem det fulla gifvandet af dem själfva, den frivilliga uppoffringen af den egna personliga tillvaran utgör den sällhet, som är utan namn, den frid, som öfvergår all beskrifning.

Skåda! Den gudomlige skaparen är där, Logos som han kallas, redo att bruka sin visdom och sin makt. Den personlige guden är där, den himmelska människan, det fullkomnade väsendet — fullkomnade, icke fullkomliga, ty äfven han, ett barn af evigheten, har sin historia — han är där, redo att skapa, längtande att få gifva sitt snille krafts och sin kärleks sällhet åt en värld, som än ej är till.

Och när då morgon gryr för den värld, som skall danas, då kastar han sig ut i rymdens ocean, begränsar sig, omskrifver sig med den magiska cirkeln och nedstiger i köttet för att naglas fast vid materiens kors.

Han gör det för att skapa. Och hvad vill det säga att skapa? *)

---

*) Det följande afser mera att gifva en syntetisk öfverblick än att vara en exakt ockult framställning af skapelse-, d. ä. evolutionsförloppet.

När Logos stiger ned i materien, ingjuter han däri sin formskapande intelligens, sin känslas lif, sin kraft för att väcka de i jorden slumrande fröen. Och se! befruktad af anden blifver materiens möjlighet en lefvande värlighet. Som en hväsande eldorm slingrar sig Logos' kraft genom det homogena urämnet, som differentierar sig och bildar atomer. Darrande af lifslust tränga dessa sig tillhopa, ysta sig i flockar — som på vårt fysiska plan kallas nebulosor och kometer — och börja kretsa kring en medelpunkt. Vänta! Ännu några dagar af ditt arbete, Herre, och redan lyser en sol i ditt hjärta och planeter tråda sina banor rundtomkring. Nu äro templen bygda, nu vänta de på dem, som skola tjena sin Fader i anda och sanning. Och deras längtan blir uppfylld. Från hjärtats sol strömmar kärlekskraft in i de dansande globerna, de svälla af lif och så bryter färgrik växtvärld fram på deras yta, först vidunderlig i sina former, sedan antagande alt skönare skapnad — och i den gjuter Logos sin förnimmande känsel. En ny kraftansträngning af den himmelske skaparen, och han kastar sin vilja och sin kärleks begär in i de känsliga formerna — och se, lefvande varelser spira fram, varelser, som röra sig, som vakna till medvetande, som vilja, som känna, klumpiga i början, men lydande småningom impulserna från den skönt tänkande skaparen. Förädlade blifva formerna, alt finare de materiella instrumenten, tils slutligen den himmelska människans afbild reser sig i sin härlighets majestät och mottager Logos' tänkande förnuft, hans själfmedvetna ande, hans odödliga individualitet. Nu är höjdpunkten uppnådd af den stora offringen: Herren har gifvit sin egen personlighet åt millionerna, han har kallat varelser till lif med möjlighet och med bestämmelse att blifva som han, han har gifvit upphof åt människan. Han har delat sig själf och återfinner sig själf i de tusende själfven, men likt lågan är hans väsende: tänd millioner ljus vid den och den lyser dock själf altjämt med samma klarhet. Lek är det icke att skapa! Det är icke att på sex dagar trolia fram en värld ur intet, begåfva den med vissa lifs-

lagar och sedan på den sjunde dagen draga sig tillbaka, njuta frukterna af sitt värk och då och då gripa in i händelsernas gång, när icke alt är som sig bör. .0 nej, att skapa, det är att arbeta från morgon till kväll, att vaka från afton till morgon, att älska från vaggan till grafven! Tala icke om, att världen skapades eller att människan är skapad. Hvad tjenade en färdiggjord värld till och hvad skulle vi göra med en människa, som ej kunde utvecklas? Nej, skapandet är en fortsatt, en ständigt sig utvecklande värksamhet, på vetenskapligt språk kallad evolution, och världen är icke gjord, utan göres, människan är icke skapad, utan skapas.

Sådant är teosofins Logos, sådant är det gudsbegrepp den skänker oss. Först af alt det absoluta varat, bakom alt det ogenomträngliga mysteriet, altets urfader — och sedan för hvar värld, hvart solsystem, hvar planet en lefvande Gud, en personlig skapare och i sanning en himmelsk fader, hvilket senare namn kanske bättre användes om honom än om det absoluta. Jag har kallat dessa skapare personliga gudar, ehuru det så icke är vanligt i teosofiska böcker, och jag har gjort det för större begriplighets skull, men vi måste ihågkomma, att vi icke tänka oss vår fader i himmelen personlig på samma vis som vi äro det. Han är visserligen en lefvande medveten ande, men sannerligen så höjd öfver oss och vår personlighet, att, såsom Jesus säger, endast de renhjärtade skola se honom — af det enkla skälet, att de äro de enda, som kunna uthärda anblicken af hans i denna mening operosonliga storhet.

Vi hafva hittils skärskådat teosofins uppfattning af det som man kallar Gud eller orsaken till vår tillkommeelse, och det gäller nu att beröra den andra fråga, som uppreser sig, när man söker framställa teosofin ur religiös synpunkt. Denna andra fråga är helt naturligen: hvilket är människans förhållande till denna Gud och på hvilket sätt skall hon tjena honom?

Det faller af sig själf, att människan icke kan träda i ett eller annat förhållande till Gud, utan att där existerar

ett föreningsband mellan honom och henne, äfvensom att det sätt, på hvilket hon är egnad att tjena honom helt och hållet är beroende af hennes egen konstitution såsom människa, hennes egen psykologiska sammansättning så att säga. Därför kunna vi till en början formulera vår fråga sålunda:

Hvem är människan?

Låtom oss nu höra, hvad teosofin svarar härpå. Människan är skapelsens krona, hon är den form, i hvilken Logos' själfuppoftning når sitt ändamål. I hvarje världsalt, öfveralt där det gudomliga lifvet uppenbar sig, är hon eller den varelse som svarar mot människan i vår värld, det underbaraste tinget i hela skapelsen. Ty hon är en bild i smått af det hela, hon är en återspeglning i miniatyr af den skapare och den värld, hvars barn hon' är, med alla dess medvetenhetsgrader och alla dess olika slag af krafter. Därför har hon ock kallats mikrokosmos, den lilla världen, med ett namn, som samtidigt framhåfver skilnaden och likheten mellan henne och den henne omgifvande yttre världen eller makrokosmos. Nu få vi icke förstå det så, att icke hvarje atom uti universum vore en monad i den Leibnitz'ska betydelsen af ordet, d. v. s. en spegelbild af alt det öfriga, ty teosofin lär ju, att det absoluta är allestädes eller bättre uttryckt, att alt är en uppenbarelse af det Enda och Ena och att därför dess möjligheter äro tillfinnandes i hvart minsta stoftgrand. Men människan är specielt omtalad såsom världen i smått, därför att hon är en monad, så långt utvecklad, att de medvetenhetstillstånd och de krafter, som i den öfriga naturen i hennes världsalt ligga latent såsom möjligheter eller blott delvis manifesteras, hos henne nå sin samtidiga och fulla uppenbarelse.

Altså är människan en återspeglning af sin skapare eller en afbild af den himmelska människan, såsom jag sade för en stund sedan på tal om Logos, den form, i hvilken han ingjuter sitt tänkande förnuft, sin själfmedvetna ande, sin odödliga individualitet. På samma sätt som kroppen är en sammanfattning i smått af de ämnen

och de krafter, som äro värksamma i den synliga världen, på samma sätt är den inre människan en återspeglning af den osynliga världen, den förnuftiga anden, det skapande Logos.

Men när vi säga om människan, att hon är en afbild af Logos, af den himmelska fadern, mena vi därmed icke den i hvardagslivet framträdande personligheten, utan det som i teosofin kallas vårt högre jag. Skilnaden emellan dem båda är tydlig nog. Personligheten är så att säga den materiella sidan uti oss och den beskriver sig själf sålunda: „jag är den och den, boende i ett visst land, hörande till ett visst folk, en viss släkt, en viss familj med den och den förmögenheten samt de och de relationerna. Jag tror på mig själf och min egen framtid, jag hoppas, att lyckan skall vara mig bevågen, jag älskar det som är mig angenämt och jag vill det som jag älskar.” Jaget däremot, det rena och höga, talar i en helt annan tonart: „jag är. Jag tror på sanningen, jag hoppas att den skall bli uppenbarad, jag älskar att sträfva därefter. Detta ser jag är min uppgift, och därför vill jag det som jag skall”.

Personligheten är det öfvergående fenomenet, den förgängliga skuggan af det verkliga jaget, detta jag, som kallas individualiteten, anden, som står bakom företeelsen och som säger: jag är, till skilnad från personlighetens: jag är den och den. Det personliga jaget är reflexen i kroppen af det högre jaget. Vi kunde tänka oss en mänsklig form begåfvad med medvetande, likasom djuren äro det, utan att där finnes ett högre jag bakom scenen. Men vi kunde aldrig förklara själfmedvetandet utan tillhjälp af det individuella jaget. Ty hvad är själfmedvetandet? Det är medvetandet om att man är medveten, hvartill behövas åtminstone tvänne faktorer. Det instinktiva, det djuriska, det själfviska hos oss, det lägre med ett ord, är medvetet, men först sedan ett annat medvetande råkat i beröring med det lägre, uppstår det dubbla medvetandet, medvetandet om en själf såsom medveten, den själfmedvetna personligheten, som följaktligen råkar

midt emellan det högre och det lägre. Sanningen af denna psykologiska indelning borde hvar människa hafva erfarit på sig själf.

Vårt högre jag är Logos' afbild, sade vi. Nu är ju Logos, enligt den skildring teosofin gifver däraf, en fri och förnuftig ande, som gifver sig själf för att tjena den goda lagen och skapa. Man kunde således säga, att de karaktäristiska egenskaperna hos honom äro kärlek och arbete af en fri, d. v. s. åt det goda helgad vilja. Nåväl, samma egenskaper återfinna vi hos Logos' afbild, vår inre högre människa, vårt samvete. De äro där såsom värligheter på sitt eget plan, fast de i vårt personliga dagsmedvetande blott delvis uppenbarat sig och till största delen ligga latenta såsom möjligheter. Men se, huru det högre i människorna söker bryta sig fram till ytan och mer och mer genomtränga det lägre! Jaget uti oss söker sig själf, det längtar efter kunskap om sin egen mission, om den uppgift det har att fylla. Det söker sanningen om sig själf, och vi söka sanningen utifrån och grunda den vetenskapliga forskningen. Det söker den kärlek, som är inneboende i dess väsen, och vi söka kärleken utifrån och dyrka våra gudar. Det söker den skönhet, som är dess eget namn, och vi söka skönheten utifrån, i naturen och i konsten. På sitt eget medvetenhetsplan känner det sig själf och sin uppgift, såsom hvar och en erfarit, som förmått höja sitt medvetande dit upp, men i kroppen glömmer det alt, förvirradt af materiens bländvärk — och se där orsaken till att hela vårt mänskliga lif är ett famlande efter den värlighet, som blott finnes inom oss själfva.

Men hvarför skall det vara så? Hvarför denna ständiga strid mellan det högre och det lägre?

Jo, emedan skapelsens ändamål icke på annat vis kunde uppnås. Och hvilket är skapelsens ändamål? Det antyddes redan vid tal om Logos, när det sades, att höjdpunkten af den stora offeringen var uppnådd, då Herren gifvit sin personlighet åt miljonerna, då han kallat varelser till lif med möjlighet och med bestämmelse att blifva

som han, då han gifvit upphof åt människan. Detta är skapelsens ändamål, orsaken, hvarför Logos korsfäste sig i materien: att han må gifva lif åt varelser, som kunna blifva lika honom själfva, som kunna blifva söner, i hvilka han som fader kan uppenbaras och som med honom kunna deltaga i det gudomliga arbetets sällhet.

Och här böra vi fästa vår uppmärksamhet vid en viktig punkt. Logos är den fria och förnuftiga anden. Om vi skulle blifva som han, måste vi blifva fria och förnuftiga såsom han. Därför är det icke nog att han skapar varelser med förmåga att älska som han, med förmåga att arbeta som han, icke änglar från början fullkomliga, icke dockor, som kunna ledas i den riktning han vill — en lek vore ju då hans arbete, ett oförnuftigt bortslösande af kraft —, nej, utan de väsenden han skapar, måste blifva själfbestämmande som han, ansvariga som han — och därför måste han gifva dem sin tänkande förmåga och sin frihet. De skola lära sig att af fritt val älska det arbete, som är tillvarans lag: uppväckandet af det högre uti det lägre, höjandet af det lägre genom det högre, och därför lämnar dem Logos, så fort de äro själfmedvetna människor, att gå vidare på egen hand. Nu är han endast fadern i det fördolda, den trogne vännen, som aldrig tvingar, men som väntar, längtar och hoppas. Han talar endast till vårt högre jag, fastän vi kunna förnimma hans röst i tysta stunder, och endast i extasens ögonblick låter han oss ana den sällhet, som är hans väsens grundton, men han tvingar aldrig.

Detta ville med andra ord säga: ehuru medvetet om sin uppgift, eger vårt högre jag endast möjligheten att fullfölja den, icke en färdigt utbildad förmåga, som det tvärtom måste kämpa sig till, på samma sätt som en musikaliskt begåfvad person kan höra en melodi i sitt inre, ehuru det fordras mycken öfning, innan han är i stånd att spela stycket på en violin till andras fromma, eller såsom en målare länge måste uppöfva sina tekniska anlag, innan han till glädje för andra kan fästa på duken de taflor, som skymta förbi hans inre blick.

Tillfälle att utveckla den latent förmågan beredes vårt högre jag genom det jordiska lifvet i kroppen, och fastän öfverlämnade åt oss själfva, kunna vi dock icke klaga öfver att vi vore öfvergifna. Det är ju alt så vist inrättadt åt oss. Genom tingens egen ordning tvingas vi att arbeta och lära så småningom inse arbetets sötma; genom förhållandena själfva väckes hos oss vår förmåga att älska och vi lära oss småningom att inse den sanna, uppoffrande kärlekens ljufhet; genom själfva de konflikter vi möta under vår vandring i lifvet, uppspirar hos oss intelligensen eller förmågan att särskilja, att bedöma och att välja; och likaså utbildas hos oss den själfbestämmande kraft, som kallas fri vilja. Och när vi slutligen vakna till insikt om att sanningens väg också är skönhetens och glädjens, när vi göra det stora valet att beträda den smala stig, som leder till himmelriket eller återföreningen med vårt ursprung, så att vi blifva delaktiga af vår skapares väsen och på så vis ett med honom och ett med det absoluta — då äro vi visserligen icke längre ensamma, då skynda alla goda makter till vår hjälp och då träda vi i omedelbar beröring med vår himmelske fader! Från den stunden lefva vi ett inre, ett eget lif i anden, hvad än vår synliga kropp må uträtta, vi lefva, såsom Jesus säger, af hvart ord som utgår ur fadrens mun, och den frid, som vi ega, öfvergår all beskrifning.

Sådan är människan enligt visdomsreligionen, och vi hafva nu blott att tillägga några ord om vårt lif i kroppen, om det sätt, på hvilket vi kunna sträfva efter förvärligandet af den uppgift, som är oss ålagd. Vi hafva att tillägga några ord om huru vi skola tjena Gud, och några ord blott, ty denna fråga är ju redan besvarad af innehållet i det föregående.

Om vi ännu en gång i korthet sammanfatta, hvad jag i afton sökt framställa så hafva vi först det storslaget panteistiska gudsbegreppet, det absoluta, och sedan dess uppenbarelse såsom världsalt, d. v. s. såsom en oändlighet lefvande väsen, främst af alla de skapande gudarna, Logoi,

samt slutligen människan, den varelse i vårt väldsalt, som är utsedd att träda i sin skapares fotspår för att i de dagar, som stunda, kunna fylla en liknande uppgift som han nu.

Nåväl, invänder man kanhända, teosofin har altså tvänne gudsbegrepp, det panteistiska och det personliga. Hvilken af dessa gudar skola vi tjena? Frågan ser besynnerlig ut, men svaret är det enklaste i världen.

Har teosofin i själfva värdet tvänne gudsbegrepp? Alls icke. Teosofen, om någon, är monoteist. Han erkänner blott en enda gudom, det absoluta varat, allfadren. Alla andra, skapande gudar, änglar och väldigheter, människor och djur och hvad de än må kallas, äro underordnade varelser, olika visserligen till rangen på utvecklingens skala, men samt och synnerligen strålar från det absoluta och väsenden, som ej kunna dyrkas, och huru skulle vi kunna tillbedja det absoluta annat än i anda och sanning? Huru skulle vi dyrka den Gud, som är sanning, annorlunda än genom att söka efter kunskap om de lagar, som äro sanningens väsen och som styra världen, huru skulle vi dyrka denne Gud, om icke genom att söka efter klarhet i lifvets spörsmål, om icke genom att söka komma till en sann förståelse af oss själfva, hvarför vi äro här och hvad vi här hafva att göra?

O, säkerligen skulle världen se annorlunda ut, säkerligen skulle människorna vara mycket ädlare, mycket hjältemodigare och mycket lyckligare, om de skulle söka efter sanningen om lifvet med samma brinnande begär som de nu slösa bort på dyrkandet af gudar och väsenden, som stå under det absoluta!

Men om vi däremot tala om att tjena Gud och då icke taga uttrycket tjena uti betydelsen dyrka, tillbedja, utan taga det uti dess egentliga och naturliga betydelse, ja, då kunna vi gifvetvis tala om att tjena också gudar, änglar och hvilka väsenden som helst, ty hvad är tjena annat än att hjälpa, hjälpa någon i hans arbete? Och då blifver den, som vi närmast kunna tjena, vår egen himmelske fader, han som i uppoffrande kärlek gifver oss lifvet och som å sin sida på detta sätt tjenar oss. Att

tjena honom heter då att deltaga i hans arbete, att förädla sig själf för att kunna förädla andra, och söka lifvet hos sig själf för att kunna gifva det åt andra. Han låter sin sol gå upp öfver onda och goda, han älskar alla sina barn utan åtskilnad, må då den människa, som önskar vara hans son, göra sammaledes!

Huru väl kunna vi icke föreställa oss de första tiderna af mänsklighetens barndom, då förståndets ljus ännu knappast glimtade och då hjärtat icke klappade för annat än det egna själfvet! Det enda lifvet var då att blindt och obetingadt följa de naturliga drifterna, dessa kvarlevor från de djuriska formerna och att äta, dricka, sofva och fortplanta sig. Säkerligen uppträdde då och då en man, som sökte öfvertyga sina bröder och genom sitt lif bevisa, att människan icke endast var en kropp, utan att hon äfven hade en själ, ett räsionnerande förstånd, som höjde henne" öfver djuren och med hvars hjälp hon var i stånd att mycket underlätta kampen för tillvaran. Det gick väl tider, förrän deras röster hördes och uppfattades, men småningom bygdes dock de mera utvecklade människornas lif på den grund de anvisat. Mannen tog vård om sin hustru eller sina hustrur, familjerna samlade sig i stammar, dessa bildade folk, städer bygdes, civilisationer uppstodo, man sökte att ersätta kampen för tillvaran med samarbetet för tillvaran — nej, man icke endast gjorde det, man gör det ännu i dag och det kommer ännu länge att förblifva så. Visserligen hafva under denna sociala utvecklingsperiod då och då framträdt män på lifvets skådebana, underbara gestalter, hvilka predikat och i sitt lif bevisat, att människan icke är ett själiskt djur, icke en förståndsbeåfvad kropp, utan en ande, framsprungen ur det eviga och med uppgift att tjena detta evigas syften; men människorna hafva icke varit mogna för sanningen. De hafva i sin första uppbrusning dödadt dem, som sökt höja dem, och sedan, när de lugnat sig, hafva de af dem gjort afgudar, som de tillbedja, i den tron, att de Store, när de förkunnade anden, talade om sin egen personlighet.

Långsamt går det uppåt. Men det tyckes, som om vår tid vore en löftets tid. Det tyckes som om den religion, som de Store förkunnat, frihetens religion, kallad teosofi eller gudomlig visdom, mer och mer börjar vinna insteg i människornas hjärtan. Anden längtar efter frihet från gammal trälldom, från kroppens och det lägre jagets trälldom, och se, hur dess längtan ej längre bindes vid tysta suckar, se, hur den bryter sig fram och gör sitt himlaborna adelskap gällande! Hvilken väckelse varsna vi ej öfveralt! Människligheten börjar ana, att det ligger en praktisk betydelse, en stor och underbar betydelse i de så ofta upprepade orden, att människorna äro bröder, att vi äro pilgrimer, som vandra mot sanningens och frihetens land, och att vi styras af lagar, lika oföränderliga som rättvisa. Man börjar ana, att detta just är det värkliga innehållet i de stora världsreligionerna, att detta just är den lära, som de alla söka inskräpa. Hvilket reningsarbete pågår icke i alla världens samfund och kyrkor! Brahminen börjar skåda framåt mot den dag, då han i sann kunskap kan uttala de ord, som hans store sagt före honom: aham Brahmâsmi — jag är Brahma, jag är förenad med altet. Buddhisten vandrar med nyväkt beslut-samhet i Tathâgatas fotspår, hans, som kunde säga till sina bröder: varen utan oro, jag har funnit sanningen — på det att också han, Buddhas ödmjuke lärjunge, en dag må inträda uti Nirvâna, den frid, som är den fullgjorda pliktens. Och den kristne fördjupar sig i sin religions källskrifter för att finna reda på sin Mästares enkla ord, och ur århundradenas dunkel träder fram för hans syn en man, skön och härlig som hans drömmars ideal och som, äfven han, mildt och allvarligt pekar hän på den väg hvar människa måste vandra för att nå det mål, som är henne förelagdt. Och i den kristnes bröst likasom i buddhistens, likasom i brahminens, vaknar den stumma, den utesägliga längtan att vandra den väg, som Mästaren vandrat, och att en dag liksom han i jublande ödmjukhet kunna hviska: jag och fadren äro ett.

II.

I mitt senaste föredrag om teosofin som religion sökte jag framställa den uppfattning teosofin gifver oss om Gud och om oss själfva och den däraf härflytande uppfattningen af den lifsgärning vi hafva att fylla. Gud är icke ett utomkosmiskt väsende, utan i universell mening det förnuftiga lifvet i världsaltet, detta lif, hvars väsen är sällhet och hvars grundton är lagbundenhet; och personligen för oss är Gud den skapare, som kallat oss till medvetande och i hvilken vi lefva, röras och hafva vår varelse. Människan åter är ett väsen med möjlighet och med bestämmelse att medvetet taga del i det gudomliga lif, som pulserar i henne, och den hängifne teosofens religion är därför erkännandet af denna sanning, är en vandel i Gud eller det goda och en ständig utveckling, ett ständigt framåtskridande däri.

Jag vill nu fortsättningsvis tala om samma outtömliga ämne, men betrakta saken från en ny synpunkt.

En mycket naturlig invändning instälde sig säkert hos en och annan, som åhörde mitt första föredrag och som möjligen icke på förhand kände till teosofins öfriga läror, nämligen denna: om nu människan har sig ett så skönt och högt mål föresatt, hvarför är det så få människor, som äro medvetna därom, hvarför är det så få, som taga del i det gudomliga lifvets sällhet? Om tio hafva lifvets ljus, så vandra millioner i okunnighetens mörker. Och vidare: huru kan ett så svindlande högt mål vara utpekadt för människor, svaga som vi och lefvande i så pass ogynnsamma förhållanden som vi? Äfven medgifvet

att dessa förhållanden äro egnade att uppväcka hos oss inre betingelser för ett gudomligt lif, huru litet hinna vi icke emellertid lära oss under vårt korta jordelif — huru litet förädla oss själfva, huru litet arbeta för andra och utvecklas i kunskap om sanningen! Just därför lär oss ju vår kristna kyrka, att vi intet förmå af oss själfva, utan att vi böra kasta alt på Guds starka skuldror och blifva saliga genom tron på hans nåd.

Denna invändning innebär i sig ett nytt spörsmål. På hvilket sätt utjämnar teosofin motsägelsen emellan det aflägsna idealet och de förhanden varande, skenbart ringa utsikterna att nå det? Är teosofin en religion endast för vårt närvarande lif utan hopp för något tillkommande? Lämnar den alla dem att gå under, som icke nu vinna inträde i det gudomliga lifvet? Eller öppnar den vyer öfver möjligheter, som vi icke anat, med andra ord: hvad lär den oss om människans öde efter döden?

Att människan är odödlig enligt teosofin, det lät jag i förbigående framskymta redan senaste gång. Utan att tala om, att ett högt ideal eller att hvilket som helst ändamål med lifvet vore en ren absurditet, ifall vi skulle komma till, när vi födas och förintas, när vi dö, så vore ju hela vår tillvara i så fall en den grymmaste lek af mäktiga gudar. Lifvet är långt ifrån en vallfärd på rosor, och den enda sanna lycka, som är oss gifven och som heter ömsesidig kärlek, den vore ju också blott ett gäckeri, ifall vi skulle älska endast för att skiljas och gå förlorade för hvarandra.

Nej, det oändliga, det odödliga lifvet bor uti oss, och därför finnas inga gränser för våra möjligheter, därför finnes intet hopp, som ej kan gå i fullbordan, därför finnes intet slut på vår sällhet, vår utveckling, vårt arbete.

Men, om vårt gamla odödlighetshopp var en dunkel dröm om en metamorfos på domens dag, så gifver oss teosofin däremot en så klar och så enkel uppfattning af det eviga lifvet och de betingelser vi ega att uppnå idealets fullkomlighet. att om vi än icke förr skulle trott på vårt lifs gudomliga ändamål, vi nu icke längre kunna vara tveågsna om detsamma.

När den dogmtroende med bäfvan känner dödens annalkande, oviss som han ända till slutet måste vara angående sitt eviga öde, som han tror vara afgjort under detta hans enda, korta, jordiska lif, då står teosofen lugn och förtröstansfull. Icke därför att han litar på en personlig guds särskilda ynnest och nåderika omvårdnad om hans lilla person — ty hvem af oss vill förklara sig mera värdig än en annan att råka i gunst hos högre makter? — nej, utan därför att hans tro och hans hopp står till lifvets lag, till den goda Lagen, som ej den mäktigaste gud förmår ändra och som alltigenom är förnuft och kärlek och rättvisa.

Och hvilken är denna lag?

Lif är utveckling, och lifvets lag är därför den lag, som bestämmer sättet för utvecklingens gång. Och denna lag har af buddhisterna kallats Karma.

Samma namn har också antagits af teosoferna, ty det finnes intet ord i något västerländskt språk, som så uttrycksfullt skulle återgifva vårt begrepp om den goda Lagen.

Sanskritordet karma betyder ordagrant handlande, handling. Lifvets lag är sålunda handling, det vill säga: arbete.

Huru uppenbarar sig nu handlandet, på hvilket vis försiggår det stora världsarbetet?

Det uppenbarar sig under tre former, det försiggår utmed trenne linjer eller enligt trenne lagar, hvilka vi kunde hänföra under rubrikerna kärlek, förnuft och rättvisa. I sig själfva äro de naturligtvis en lag, hvilken framträder under tre aspekter.

I mitt senaste föredrag sökte jag gifva en bild af den första aspekten af Karma: kärlekens eller själfuppoffringens lag. Det gudomliga arbetet är frivilligt, det sker i kärlek, det kallas skapelse. Utan Logos' själfuppoffring, utan hans ihållande meditation skulle världen springa i stycken.

Hvilken är nu Karmas andra aspekt? Det är den rättvisa växlingens lag, den cykliska lagen, lagen om sti-

gande och fallande, ebb och flod. Hvarje period af värksamhet följes af en period af hvila. Lifvet andas utåt ända tils den använda energien är uttömd; då försiggår en återgång, kraften drages in och lifvet slumrar ända tils arbetet ånyo kan vidtaga. På dag följer natt, på sommar följer vinter, på lif följer död. När en planet, ett solsystem, ett världsalt upplöses och försvinner ur det synliga universum, är det dess Logos, som sjunker i hvila, dess skapare, som hämtar krafter till nya värf.

Och hvilken är ändtligen den tredje aspekten af Karma? Det är lagen om orsak och värkan, om handlingens oförstörbarhet, den förnuftiga lagen, som bjuder, att ingen ansträngning skall gå förlorad, intet arbete förblifva utan sina frukter — den aspekt af den goda Lagen, som ensamt för sig ofta kallas Karma i den teosofiska litteraturen. Utan denna det gudomliga minnets lag skulle intet framåtskridande vara möjligt. Arbetet skulle beskrifva en evig cirkel, i stället för att det nu beskriver en oändlig spiral. Hvad vore mitt arbete värdt, om jag ej i morgon egde som en färdighet det som jag så mödosamt lärt mig i dag? Huru skulle vi kunna blifva fullkomliga, om icke vår förmåga att motstå det onda och att göra det goda växte större och starkare genom hvarje frästelse som vi öfvervunnit, hvarje god handling som vi utfört? När skaparen efter sin världs natt (pralâya) af den saligaste hvila i gudomens sköte (nirvâna) återvaknar till dagens värksamma lif (manvantara), är han skicklig att taga itu med ett större och skönare och mera maktpåliggande värf än någonsin förut.

Se nu, huru dessa trenne aspekter i lifvets goda lag sammanväfva sig till tillvarons sällhet! Om det gudomliga arbetet skedde af tvång, om det försigginge oafbrutet och om det vore ett ständigt och mekaniskt återuppreparande af sig själf — hvad vore då tillvaran annat än ett förtvifladt slafveri, ett evigt helvete? Men nu är arbetet frivilligt, nu är det periodiskt, nu är det ett växande lif, och därför är tillvaron sällhet, därför är skapandet gudarnas lust (lîlâ).

Ack, jag talar om gudar, och vi äro människor. Vi äro innestängda i ofullkomlighetens mörka fängelse, och det är så sällan som vi förnimma svaga glimtar från det gudomliga ljuset. Lyckans och inspirationens svinnande ögonblick blott äro budskap från högre sfärer. Men dess- emellan sucka och träla vi, spända för ett lass, som det nästan öfverstiger våra krafter att draga, sannerligen ännu icke söner i huset, utan slafvar, som vänta att få träda in öfver tröskeln till det gudomliga lifvet.

Teosofen förlorar dock icke modet, ty han förtröstar på Lagen; han vet att universum är lagbundet och att intet som sker är utan orsak eller betydelse. Altså gäller det nu för oss att skärskåda det sätt, på hvilket Karma värkar i förhållande till oss människor.

Den första sidan af Karmas värksamhet i förhållande till oss visar sig i alla de varelsers kärlek, som hafva någonting att skaffa med evolutionen af vår planets mänsklighet, främst altså i vår egen skapares faderskärlek, Hans, som är gifvaren och uppehållaren af vårt lif.

Men på hvilket sätt framträder den andra aspekten af Karmas värksamhet i förhållande till oss, den så kallade cykliska lagen? I och med detta spörsmål komma vi in på det ämne, som ursprungligen sysselsatte oss, nämligen frågan om människans odödlighet.

Nu är lifvets goda lag den, att döden, långt ifrån att vara ett fasaväckande ondt, långt ifrån att vara lie- mannen, som med ett hugg afskär hela vår jordiska tillvara för att kasta oss in i en evig salighet eller en evig pina — att döden tvärtom är vår ömmaste vän, som bringar oss balsam på alla sår. Ty döden är en hvila. Likasom vi om natten söka ro efter dagens vedermödor i en stärkande sömn, så uppfyller äfven döden vår längtan efter frid och vårt behof af vederkvickelse efter lifvets tunga arbete och strid. Vår själ blifver fri från kroppens bojor och efter att hafva renats i dödsrikets skärseld slumrar hon in i en drömlös sömn eller höjer sig till det fantasiens himmelska land hon själf genom sina tankar skapat åt sig under jordelifvet och för att

utveckla och fullkomna de andliga egenskaper hon uppmärksammat, medan hon var inkarnerad. Men evig är denna hvila icke, efter en längre eller kortare tid blir den afbruten, men följes ingalunda af ett uppvaknande till något slags yttersta dom, utan det som sker är långt naturligare och fullkomligt i analogi med uppstigandet ur nattens sömn under jordelifvet. Det är arbetet som skall fortsättas, och när själen börjar längta efter nya erfarenheter, då gryr morgon för den nya dagen — och si! åter stiger den himmelske invånaren ner från sitt fäderneärfda hem för att ikläda sig köttets hölje och än en gång blifva i tillfälle att deltaga i lifvets arbete.

Det är den stora läran om reinkarnationen eller återfödelsen, så besynnerlig till en början för oss västerländingar, som för länge sedan glömt bort, att den cykliska naturlagen värkar på alla plan af tillvara, psykiska såväl som fysiska. Huru logisk och själffallen däremot är den icke, när man uppfattar lifvet såsom teosofin gör det, en uppfattning, som nu småningom börjar vinna insteg i tänkande människors sinnen och som alltid hysts af mystiker och sant religiösa människor, till hvilken kyrka de än hört, den uppfattningen nämligen, att lifvet är en skola, i hvilken vi lära oss fullkomlighet, att det är, för att tala med Jesus, en vingård, där vi lära oss att arbeta som Guds vingårdsmän. Och när vi uppfatta lifvet på detta vis, då förstå vi, att vår själ många gånger, tusental gånger måste lefva om detta lif för att inhösta all den skörd af visdom, som denna planet förmår gifva, för att uppnå det mått af fullkomlighet, som vår mänsklighet här är bestämd att uppnå.

Själfmant ledas vi sålunda öfver till den tredje aspekten af Karmas värksamhet i förhållande till oss, den som går under namn af kausalitetslagen. Icke håller hvad angår den mänskliga reinkarnationen, är det återvändande lifvet en tom upprepning af det föregående. Det är en fortsättning af arbetet från den punkt, där vi sist nedlade det. De färdigheter vi tilkämpade oss, de egenskaper vi förvärfvade oss under vår senaste inkarnation,

de äro medfödda drag i vår karaktär i det närvarande lifvet. En Mozart komponerar vid 5 år, ty han har under många föregående lif dyrkat tonernas musa. Eller huru skola vi förklara, att af tvänne kamrater på skolbänken den ene med största lätthet inhämtar kunskaper, dem den andre värkligen nu synes taga itu med för första gången? Att säga att de äro olika begåfvade är endast att omskrifva själfva faktum, icke att förklara dess orsak. Att anklaga Försynen för denna olikhet, är att anklaga den för orättvisa. Den tillfredsställande lösningen är Karma. De hafva själfva gjort sig till hvad de äro. Därtill heter det ännu om denna sida af Karma: alla de orsaker jag satt eller sätter i gång hafva sina bestämda värkningar. „Hvad människan sår, det skall hon ock uppskåra”. Det goda du gjordt för andra återvänder till dig i form af lycka i denna eller andra inkarnationer, det onda du sått får du skörda som lidande. Och detta är den enda motsvarighet, som finnes i naturen på den grymma skapelse af osunda människors inbillning, som fått namnet evigt helvete, detta, att jag aldrig kan undslippa mina egna gärningars lön, utan att den måste träffa mig i form af ett eller annat slag af lidande, såvidt mina handlingar varit onda, ända tils deras kraft blifvit uttömd och lidandets kalk drucken till sista droppen.

Med skäl har ur denna synpunkt vår planet blifvit kallad sorgens stjärna. Ty återställandet af den jämvikt, som rubbats genom handlingar emot lifvets lag, försörningen af det onda kan icke ega rum i något annat tillstånd än i detsamma, där det onda utöfvats och där rubbningen åstadkommits.

Häri genom erhålla vi också en tillfredsställande och praktisk förklaring på den stora mängd af lidande, som faktiskt förefinnas i världen. Det är icke ett oförtjent naturondt, utan det utgör den karmiska följden af orsaker, dem vi själfva skapat under tidigare inkarnationer. Och som absolut och förnuftig rättvisa är måttet för naturens vedergällning såväl af ondt som godt, hafva vi ingen orsak vare sig att klaga eller inbilla oss vara sär-

skildt och personligen omhuldade af något högre väsen. Det bästa vi i svåra omständigheter kunna göra, är att mottaga allt med ett filosofiskt lugn och att tänka: än kommer dag, än är ej allt förbi, vissa om att vårt öde är vårt eget värk och att mänsklighetens framtid ligger i dess egna händer. Göms där icke för öfrigt djupt i vårt inre ett fast medvetande om, att allt nog är på rätt ändå, hur svårbegripligt det än må se ut? . . .

Människan är således odödlig enligt visdomsreligionen, men huru annorlunda gestaltar sig ej denna odödlighet än den gängse tron hoppas det!

Jag minnes ju icke mina föregående jordelif! utropar man ofta. Huru har jag då kunnat vara här förut? Och hvad är det för en odödlighet, om jag upprepade gånger födes här på jorden! Jag får ju hvar gång en ny kropp och blir en ny människa — kan man då als tala om, att det är jag, som reinkarneras, och jag, som lefver i evighet?

Du minnes ej ens allt som skett dig i ditt närvarande lif, svara vi, huru vill du då komma ihåg saker, som passerat kanske för årtusenden sedan? Men detta svar är själfallet icke tillfredsställande. Vi måste gå frågan närmare inpå lifvet.

Faktum är, att teosofin icke als lär någon personlig odödlighet, när vi använda ordet personlighet i den teosofiska betydelsen. Personligheten är det individuella jagets mask (latinska persona). Vi erinra oss, att jaget säger: jag är, och personligheten: jag är den och den. Jaget är städse detsamma, fastän rollerna växla. Och hvilken verkligt upplyst människa skulle för öfrigt vilja besväras af sitt ofullkomliga jordiska uttryck i all evighet?

Låtom oss klargöra ställningen för oss. Vi, våra verkliga högre jag, äro odödliga själar, odödliga andar, odödliga individualiteter eller hvad vi nu vilja kalla dem, och de äro iförda materiella kroppar och bundna vid dem. Härvid böra vi iakttaga ett viktigt sakförhållande. Det är icke liflösa kroppar, som våra jag besjåla, utan lefvande organismer, som hafva ett eget dimlikt medve-

tande förutom alla de drifter och begär, som höra till det fysiska lifvet. I mitt senaste föredrag beskref jag i korthet, huru det högre lifvet evolverades ur det lägre genom Logos' skapande vilja. Ända upp till en viss punkt fortgick evolutionen, utan att en ny faktor behöfde ingripa, men när människan skulle skapas, erfordrades en ny (tredje) utstrålning af Logos' andliga energi.

Den mänskliga formen hade evolverats och jämsides därmed den andliga sidan så långt, att den uppenbarade sig som ett medvetande, kanhända liknande det vi iakttaga hos djuren. Den första akten af skapelsen var utförd, och för att fatta hvad som nu följde, måste vi återkalla i minnet ändamålet med hela skapelsen, som ju är att frambringa varelser med förmåga att frivilligt höja sig till den visdom och den makt som eges af Logos. Och för att detta ändamål skulle uppnås, måste naturligen ett tänkande medvetande bringas midtemellan godt och ondt, midtemellan de båda möjligheterna att arbeta med lifvets lag eller att arbeta emot den. Huru gick detta till?

Medan den materiella evolutionen fortgick i den lägre världen, hade genom en akt af själförnekelse å Logos' sida en motsvarande andlig evolution egt rum på högre plan af tillvaro. Andliga medvetenhetscentra hade bildats, individuella jag-medvetanden, världsförnuftets söner eller visdomssöner eller tänkare.

Dessa tvänne grupper af medvetna väsen, de ena rent andliga, de andra rent materiella, bringades nu i beröring med hvarandra. Förnuftssönerna fingo befallning att skapa, att gifva lif, att höja och att själfva på samma gång gå framåt i utveckling. Människan är mikrokosmos, världsaltet i smått, hos henne afspeglas de stora processerna i makrokosmos. Se nu, hur våra högre jag lärdes att taga första steget på själförnekelsens och tjänandets väg i och genom danandet af den själfmedvetna människan. De tillsades att förena sig med och stiga ned uti väsenden, som af naturen voro tillhåll för de vildaste begär — för att höja och lyfta dem och utbilda sig själfva till fria och själfmedvetna andar.

Samma process eger rum hvarje gång ett jag inkarneras i en fysisk kropp eller korsfästes i köttet, såsom teosofin också brukar uttrycka det. När nu dessa två medvetanden, det andliga och det fysiska råka ihop, uppstår dem emellan det personliga medvetandets brygga, där det högre förnuftet råkar i strid med det lägre begäret.

Till en början var det själfallet, att det personliga medvetandet identifierade sig med det fysiska och gaf sig helt och hållet i dettas våld. Våra förnuftiga jag voro alldeles utan erfarenhet om en dylik fysisk tillvaro, så att de helt naturligen läto sig ryckas med af de starka kroppsliga drifterna. Härunder lade vi grunden till en stor del af den onda Karma, som vi nu äro i beråd med att afarbета. Det högres röst, samvetet, har så pass gjort sig hörd, att strid och tvifvel redan uppstått och att vårt personliga medvetande varseblifvit, att det befinner sig mellan tvänne eldar, om det än icke förmått identifiera sig med det högre jaget.

Emellertid är det just på denna identifiering, på detta uppgående af det personliga i det individuella, som hela frågan om odödligheten och om minnet af ens mångfaldiga existenser beror.

Det är det reinkarnerande, individuella jaget, det, som ikläder sig den ena personligheten efter den andra, som är odödligt och som minnes sina olika inkarnationer, likasom vi minnas de olika dagarna i vårt lif. Men det personliga medvetandet, det som faktiskt är nytt för hvarje jordelif, kan naturligtvis icke erinra sig saker, som det aldrig varit med om. Om vi kunde tala om någon personlig odödlighet, vore det blott i den mening, att jaget inregistrerat i sitt minne den personens öden likasom sina andra personligheters. Och härvidlag är en viktig omständighet att iakttaga. Vårt högre jag kan icke minnas annat än det, som det kunnat upptaga i och införlifva med sitt medvetande, och som dess medvetande icke kan sänka sig ned till det som är lågt eller fult eller nedrigt, så gå alla de handlingar, ord och tankar som icke äro riktade uppåt och icke i sig själfva inne-

hålla något godt, bokstafligen förlorade — ja, det kan till och med hända, om vi än böra hoppas, att det är ett sällsynt undantag, att ett helt lif är så oandligt, att inte en enda rad däraf kan tecknas upp i det gyllene minnets bok. En analogi med detta förhållande spåra vi äfven i vårt personliga lif, där många fysiska processer försiggå utan att vi äro medvetna om dem.

Vi förstå nu, hvarför reinkarnationsminnet icke är oss medfödt, men vi förstå också, att detta minne en gång af oss skall förvärfvas, och att förvärfva detta minne är då detsamma som att vinna själfmedveten odödlighet. Och när skall detta ske? Jo, då när vårt personliga medvetande gått upp i vårt högre jag, så att vi blifvit befriade ifrån det lägre jagets begränsningar, „frälsta från ondo” och i full valfrihet för alltid afsagt oss alt det som icke vårt högre kan vara delaktigt af.

Om vi öfverblicka den mänskliga evolutionens historia i fågelperspektiv ända från det ögonblick i det förflutnas natt, då de högre jagen för första gången inkarnerades i de mänskliga formerna ända upp till den aflägsna framtid, då vi skola stå där som verkliga människor, gudasöner, hvilkas hela lif är ett själfvaldt tjenande af den goda Lagen, då framstår för oss i den klaraste dager det problem, som alltid ansetts så svårlöstigt af filosofin, nämligen det ondas proplem.

Hvad är det onda? Är det icke i främsta rummet okunnighet, oförmåga att varseblifva sanningen, brist på kunskap om det handlingssätt, som lifvets lag påbjuder? Det finnes icke någon djäfvul, någon det ondas princip, utan det onda är ett nödvändigt trappsteg i utvecklingen af människans kunskap och valfrihet. Vi böra blott betänka, att människorna icke genast, när de uppvaknade till personligt medvetande, insågo hvilken uppgift var dem ålagd. Tvärtom, vi se ju ännu i dag, att många människor lefva, som om de alls icke visste, att de äro odödliga själar med en viss arbetsplan sig förelagd. Denna naturliga okunnighet är därför någonting som först måste afhjälpas. Och det sker genom Karma-Nemesis, som

medels lidanden och fröjder småningom lär dem att skilja mellan ondt och godt — först mellan sådant som utifrån träffar dem och sedan mellan deras egna onda handlingar emot Lagen och goda sådana i öfverensstämmelse därmed. Kunskap om lifvets lag, om lifvets uppgift hade ju nog kunnat gifvas och den eges också teoretiskt af vårt högre jag, men praktisk kunskap om att det är bäst att handla efter denna lag måste vinnas genom erfarenhet, erfarenhet om lagen och dess motsats. Ty Gud är för stolt att älskas af slafvar, Han vill att vi af fri vilja skola välja Honom.

Jämsides med upplysningen vidgas medvetandet om hvad som är ondt. Vi kalla ondt det, som vi erfarit att ökar måttet af lidande i världen, och såsom godt skimrar för oss det, som vi ännu ej pröfvat på. Vilden anser icke blodshämd för ondt, men Karma har redan lärt oss, att hämd blott medför lidande åt oss själfva och åt andra, och därför kalla vi den för ondt. Men mången af oss tror ännu, att det t. ex. intet ondt ligger i att tala illa om sin nästa, ty han finner njutning och behag däri och skall göra så, ända tils han. genom lidande lärt sig, att det är en handling emot den goda lagen — eller tils han på annan väg vaknar till samma insikt.

Det onda, som jag här talat om, är naturligtvis det, som vi begå af okunnighet och som vi få sota för genom lidande. Men det finnes äfven ett annat slag af ondt, nämligen det som vi benämna eller borde benämna „synd” och som utgöres af sådana tankar, ord eller handlingar, som vi utföra tvärtemot vårt bättre vetande. Denna väg beträdes af oss t. ex. då vi gifva efter för laster eller nycker, som vi känna oss för svaga att motstå, emedan vi icke vilja påtaga oss besväret att utveckla den erforderliga karaktärsstyrkan, och den vägen kan slutligen leda till hvad vi kalla svart magi, det vill säga det själfvalda handlandet tvärtemot Guds vilja, denna oförlåtliga synd mot den heliga ande, som sannerligen gör oss till personliga djäflar och slutligen bringar oss till förintelse.

Men å andra sidan vidgas jämsides med upplysningen också vårt medvetande om det goda: Ju mera vi lämna bakom oss af det lägre, desto vidare öppnas vår blick för det högre. Ju mera vi blifva herrar öfver våra egna jag, dess skönare blifva de ideal, som hägra för vår ande, dess större och välsignelserikare de värksamhetsfält, som erbjudas oss i Guds vingård. Lifvet i det goda är en växande sällhet — och vi äro alla odödliga! Härliga tro och härliga hopp! Alla af oss äro förutbestämde till samma höga mål, vi äro alla bröder med samma rättigheter och samma gudomliga gnista i vårt inre, och ingen af oss skall gå förlorad, om han icke frivilligt väljer det. Genom lif efter lif skrider vår ande framåt i kärlek och kunskap och styrka, och om än den ene af oss är längre hunnen än den andre, skola vi dock alla en gång nå målet. Visst kan det och visst skall det dröja millioner år förrän den dagen randas, då vi alla bjuda vårt högre jag välkommet, den enda frälsare, som vi äga. Men hvarför skulle detta nedslå vårt mod? Äro vi icke färdiga att offra alt för ett så ärorikt framtidshopp?

Och nu bäras vi öfver till en annan sida af lifvets möjligheter, en sida, som öppnar ännu ljusare vyer för oss och därigenom betager oss äfven den sista anledningen till sorg öfver det tunga i tillvaran. Vi äro fria. Det enda som begränsar oss, det enda som håller oss tillbaka, är vi själfva. Ingen yttre makt säger åt oss: så och så snabbt skall du utvecklas eller så och så långsamt. Vi ega frihet att välja. Vi ega frihet att påskynda vår utveckling. Vi ega frihet att i stormsteg gå framåt mot fullkomligheten. Vi kunna lära oss att tjena, att älska, att arbeta snabbare än naturen skulle lära oss det.

Det finnes en gudomlig konst, genom hvilka vi kunna vinna inträde i det gudomliga tjenandets lif, en gudomlig magi, genom hvilken vi kunna lära oss att draga himmeln ned på jorden, förrän jorden arbetat sig upp till himmeln. Det finnes en väg, som bär uppåt, kortare, ra-

kare än den breda, som slingrar sig i långsamma bukter. Det är den, som utstakas af religionerna.

Hvad äro alla religiösa rörelser, alla andliga väckelser annat än påminnelser om den eviga sanningen, att människan är fri, att hon kan frälsas ifrån okunnighetens onda genom en frivillig vädjan till Gud i hennes inre förr än Gud i naturen skulle affordra denna vädjan af henne? Och dessa rörelser, de rinna upp i hennes egen själ, de äro försöken att göra sig hörd af den frälsare, som är korsfäst i hennes lägre jag.

Är icke sträfvandet efter fullkomlighet en kärnpunkt i alla religioner och religionssystemer? Var det icke den raka vägen till frälsning, som alla mänsklighetens store lärare förkunnade? Och voro icke de själfva människor, som lefde likt sanna Guds söner, oss, sina bröder, till ett himmelskt exempel?

„Följ mig!” sade Krishna till Arjuna, „följ mig!” uppmanade Buddha sin lärjunge Yakshas, „följ mig!” var Jesu bud till Petrus.

„Skall jag tala om för eder hvad visdom är?” frågade Konfutse, kinesernas profet. „Det är visdom, att I gören människorna såsom I viljen att de skola göra eder”.

Och Krishna säger åt Arjuna: „den som i syndig njutning blott tänker på tillfredsställandet af sina egna drifter och som icke hjälper utvecklingen framåt så mycket han förmår, han lefver förgäfves, o Prithas son”.

Och den namnkunniga vers, i hvilken Buddha sammanfattade sin lära, lyder:

„All synd försaka,
All dygd förvärfva,
Sitt eget hjärta rena —
Sådan är Buddhas religion”.

Slutligen, hvem af oss känner ej till Jesu ord: „hvar och en som synden gör, han är syndens slaf. . . . Varen fullkomliga såsom eder himmelske fader fullkomlig är. . . .

Hvi kallen I mig sålunda: Herre, Herre! och gören dock icke hvad jag säger eder”?

Men det är alls icke af nöden att anföra lösrykta ord. Ingen torde vara nog djärf att förneka, det världens alla frälsare predikat samma lära om underkufvandet af det lägre jaget och sträfvandet efter förening med det högre.

Teosofin, som är en återuppväckelse af tron på människans, den verkliga människans gudomligt-andliga ursprung, teosofin förklarar fullt tillfredsställande detta faktum. Den ger icke företrädet åt någon viss af de stora religionerna, den säger, att de alla äro grenar af samma stam, att de alla vuxit upp ur den gemensamma moderroten, den enda sanna och universella religionen, hvars innehåll är människans etiska och intellektuella fullkomning längs den raka och smala vägen upp till gudarna.

Och huru skulle historiens idealgestalter vid skilda tider och på vidt skilda orter hafva predikat samma lära, om de icke alla haft kunskap om samma sanning, om de icke alla varit människor, som själfva gått den väg de utpekade för sina bröder? Såväl Jesus som Buddha voro människor likasom vi, men människor, som genom upprepede ansträngningar under inkarnation efter inkarnation uppnått den höga utveckling de vid sitt slutliga framträdande visade sig ega. Med aldrig vacklande beslutsamhet, med aldrig slappnande ifver hade de lif efter lif upptagit kampen ånyo emot dämonerna i sitt inre, ända tills de utgått som segrare och vunnit den lön, som är himmelriket. .. Ingen buddhist eller brabmin tviflar härpå, ty han tror ju på reinkarnationen och på människans utveckling genom individuella ansträngningar. I den senare kristendomen och sedan man förlorade tron på reinkarnationen tyckes man däremot hafva hopblandat Jesu personlighet och hans död med Logos', vår personlige Guds, skapelseoffer. Ur Skriften framgår däremot ganska tydligt, att Jesus var en människa, som genom lidan-

den och frästelser tillväxte i visdom och barmhärtighet och slutligen fullkomliggjordes.

Religionerna äro sålunda vägvisare. De äro väktare, som påminna oss, när vi slumra in i likgiltighet, om lifvets sanna ändamål. Och de äro mera än så. De förkunna för oss vår obegränsade andliga frihet. De uppmana oss att taga vara på den, att göra oss medvetet till herrar öfver vårt eget öde och påskynda dess mognad, så att vi stiga upp till fullkomlighetens höjder. Men religionerna, och bland dem i all synnerhet vår egen kristna religion, sådan den af kyrkorna predikas, tala mera till känslan än till förståndet. De söka väcka det ädla hos oss och på det sättet få oss att beträda den smala vägen till gudomlig visdom, då däremot den moderna teosofin med sitt klara, förnuftiga ljus belyser alla de frågor, som af de förra lämnats i dunkel eller helt och hållet obesvarade.

Så blifver icke häller i teosofins ljus den smala vägen till gudarnas odödlighet blott en trång och otrampad stig, full af obekanta faror och frästelser. Nej, det är en väg, som andra, vårt släktes förgångsmän, våra Äldre Bröder — en Jesus, en Buddha, en Krishna, en Zoroaster, en Konfutse, en Pythagoras, en Sokrates och hundra andra — vandrat före oss, som de känna och som de kunnat beskrifva. Det är den väg, som öfveralt och alltid kallats med det enkla namnet Vägen.

Två skeden har man städse gjort en skilnad emellan under denna forcerade utveckling, två skeden, som man benämnt reningens förberedande väg och Vägen i egentlig mening. Reningens väg är den del af arbetet, då vi kämpa oss till odödlighet, då vi steg för steg höja vårt medvetande från personligheten till det individuella jaget, så att vi i denna vår fysiska kropp blifva fullt medvetna af oss själfva såsom reinkarnerande själar och därigenom fullt medvetet odödliga.

Och hvarför kallas denna process med namnet rening?

Emedan vårt högre jag är den verkliga människan i vår kropp och emedan vi förrän vi kunna höja oss till

gudaskap måste blifva sanna människor och, i och för detta ändamål, rena oss från alt, som icke är mänskligt-odödligt, rena oss från alt, som vår fysiska människa eger kvar från de tider, då den genomgick det djuriska evolutionsstadiet — för att icke tala om äldre perioder. Och här är det fråga om att vara, icke om att synas. Det är icke nog med att vi rena vårt yttre fysiska lif, så att ingen smutsig handling befläcker det, ty det är vi själfva, vår egen inre personliga människa, som skall renas. Och vi äro det, som vi tänka och känna. Våra tankar och våra känslor äro därför det, som allra först måste undersökas och renas, ty, såsom Jesus säger, människan befläckas af det onda, som går ut ur hennes hjärta långt mera än af yttre fysiska handlingar. Och eftersom våra handlingar äro direkta eller indirekta följder af våra tankar, följa goda och rena handlingar af sig själfva på goda och rena tankar.

Tung är reningens väg, med skäl har man ock kallat den korssets väg. Ty när vi taga fatt i vårt lägre jag och sträfva att höja oss till mästare däröfver — hvilka förtviflade ansträngningar gör icke detta att bibehålla sitt gamla herravälde! All den råa kraft, som det samlat under årtusendenas lopp, all den fina förförelseförmåga, som det utvecklats hos sig under sin kamp för tillvaran, alt detta utmana vi nu på en gång till förtviflad strid. Det lägre jaget reser sig, det visar sidor, som vi förr ej anat, och gång på gång slappas vårt grepp under brottningen, gång på gång äro vi nära att förlora modet. Men det första öfvertag, som vi vinna, huru obetydligt det än är, är ett löfte om kommande segrar. Och småningom växer vår styrka, handen blifver af järn, viljan af stål.

Under reningens väg lära vi oss en stor sanning, ja, reningen själf, kunde man säga, består just i inhämtandet och förvärkligandet af denna sanning.

Det första steg vi taga på reningens väg, är på samma gång det första steget till det praktiska erkännandet af mänsklighetens broderskap. Jag är en odöd-

lig själ med ett bestämdt mål, men icke endast jag, utan också du, också vi alla. Vi äro alla odödliga själar, vi hafva alla samma mål, därför äro vi bröder — icke till våra fysiska kroppar, men till våra andliga jag. Det som skadar mig, skadar också dig, det som hindrar dig i din utveckling, det hindrar också mig. När jag renar mig från mitt lägre jag, erkänner jag mitt och ditt och allas våra högre jag — jag förkunnar med ett ord broderskapet. Och tvärtom, när jag sträfvar efter att blifva en sann broder mot alla, renar jag min mänsklighet från det djuriska slagget. I min själ bor endast en längtan, längtan efter den eviga sanningen, och när jag därför under reningsarbetet lär mig att underkufva mina lidelser och begär, som alla höra till det lägre jaget, kan jag t. ex. icke betrakta kvinnan som ett föremål för tillfredsställandet af min sinnliga njutning och i och med detsamma har jag erkänt henne som min broder. Å andra sidan, när jag erkänner människornas broderskap, hyser jag aktning för den uslaste tiggare, medveten om att äfven bakom hans yttre bor en odödlig själ, och icke håller kan jag göra en medmänniska till skottafla för min vrede eller mitt dåliga lynne, och som dessa ting höra till mitt lägre jag, renar jag detta på samma gång — jag söker vara broderlig mot mina bröder.

Reningens väg är en korsets väg, ty den består i afklädandet af allt det gamla, som blifvit en kärt under inkarnationernas lopp. Täckelse efter täckelse faller af, personligheten upplöses och med den allt som hör till det förgängliga. Kön, samhällsställning, nationalitet, ras, alla dessa begränsningar gifva vika och människan, världsborgaren träder fram i förgrunden, och många lif af ansträngningar kunna åtgå härtill. Men kärleken växer, den sträcker ut sina armar, en familj är för liten, ett hem är för smått, snart famnar den ett folk, ett land och så småningom hela mänskligheten, hela jorden, allt lefvande. Till slut har själen lärt reningens läxa, hon har förvärkligat sin mänsklighet, hon har förvärkligat broderskapet. . . O, säll den lärjunge, som kommit så

långt! En broder är han, och hans bröder skola skänka honom sitt förtroende.

Nu står han vid ingången till Vägen, den väg, som skall föra honom till det, som står öfver människan. Han som lärt sig att lefva i det eviga, han eger nu rätt att med fullt medvetande träda in i det gudomliga lifvet. I och genom det att han förvärkligat sin egen odödlighet, har han genomgått, såsom det heter, den första invigningen af de fyra, som sägas utgöra själens mystiska utvecklingshistoria. Han kallas nu af buddhisterna shrotâpatti, den som inkommit i strömmen, och af hinduerna parivrajaka, vandraren, eller, såsom det tyckes mig, att han med en kristen benämning borde kallas: människosonen, den där intet har att luta sitt hufvud emot. Ty han är sannerligen en främling och en hemlös vandrare. Världens nöjen äro icke hans, människors lycka är icke hans, hans lif är till för att tjena. Hvar hälst han kan fullgöra Guds vilja, där är han hemma.

Ännu har han trenne invigningar att genomgå, trenne sanningar att lära sig, tre nycklar af kunskapen att förvärfva sig. Härunder skall hans individuella jag utveckla sig till gudomligt medvetande, det skall kasta ifrån sig de sista fjättrarna af det personliga: all önskan, all skugga af begär att själf vara något måste försvinna för den enda önskan att vara ett fullkomligt redskap i det fullkomligas hand. Jaget skall växa, ända tils det med fullt medvetande kan uppgå i all-jaget, det stora jag, som står bakom alla de mänskliga jagen, nämligen Logos, vår skapare, från hvilken vi alla i början utstrålade.

Likasom tidigare lärjungens personliga jag uppgick i det individuella jaget, så skall nu detta hans mänskliga jag gå upp i det gudomliga jaget. Gnistan skall försvinna i elden, droppen i hafvet, den städse närvarande strålen skall varda det hela och eviga ljuset. Sannerligen skall han kunna säga: jag och Fadren äro ett. All sanning skall han veta, all visdom skall han nå, hans vandring genom lifvet skall vara en saga af barmhärtighet. Människorna äro icke längre hans bröder, de

äro han själf, ty han är ett med det jag, som andas i dem alla.

Och sålunda har han nått slutet på vägen. Han har vandrat lidandets törnbeströdda stig och kunskapens hemliga stråt, och han har vunnit befrielse. Lärjungen har blifvit en lärare. En Mästare är han nu, en dagens Mästare, fri från synd, fri från växling, fri från återfödelse. Han behöfver ej längre stiga ned i materiens hvirflar, han har uppnått det rent andliga tillståndets oblandade sällhet, Nirvâna, och när han nu lämnar sin jordiska kroppshydd, sker ingen förändring i hans tillstånd, han är ett med det gudomliga lifvet och behöfver aldrig mera inkarneras på jorden. Han har vunnit sina ansträngningars lön: den eviga friden. Han har rättighet att hvila i Fadrens sköte alla de millioner år, som ännu skola åtgå för den öfriga mänsklighetens utveckling, och alla de millioner år, som denna mänsklighet sedan har rätt att hvila, när timmen slår för vårt system att indragas i pralåya.

Men gör han detta utan betänkande ? Kastar han sig genast i famnen på den svindlande lyckan, på den lockande friden, glömsk af alt jordiskt, af sina egna fordnalidanden, af andras närvarande?

Nej, han stannar begrundande „på tröskeln till Nirvâna”. Det är icke detta, som hans långa utveckling lärt honom. Kärlek var det som han lärde, medlidande var det, barmhärtighet var det. Hela hans väsen är förbarmande. Skall han nu vänta i dådlös hvila, tils där yppa sig tillfällen för honom att arbeta? Är icke lifvets högsta lag, är icke Karmas första aspekt arbete i kärlek?

Ja visst, och se, han varsnar ett glorrikt fält för omedelbar värksamhet, han varsnar det dolda lifvet som sina bröders frälsare — stort, högt och glorrikt, men smärtefullt.

Såsom det säges i Tystnadens Röst *) : „Böj ditt huf-

---

*) Tystnadens Röst, Valda fragment ur „De gyllene föreskrifternas bok”. Öfversatt till engelskan af H. P. B. På svenska af B. W. Andra upplagan. Göteborg 1894.

vud, o Bodhisattva och lyssna uppmärksamt. Barmhärtigheten talar och säger: „Kan lycksalighet finnas, då alt lefvande måste lida? Skall du frälsas och hela världen klaga” ?. . . Om du vill varda en Tathågata, träd då i dina föregångnes fotsår, förblif osjälfvisk till det ändlösa slutet. Du har blifvit upplyst. — Välj din väg”!

Och han väljer, den store Mästaren. Han afstår ifrån Nirvâna, ifrån fullkomlighetens konungakrona, för att taga på sig dess törnekrona och blifva en fullkomlig, men ödmjuk tjenare. Han stannar på jorden såsom en Adept, han stannar här för att vaka öfver och skydda oss, sina yngre bröder, osynlig för, okänd af alla icke invigda, men en af de lefvande Mästare, som hälsa lärjungen välkommen, så snart han. trädt in genom porten till Vägen. Han och hans likar bilda det Hemliga Brödraskap, som är vår mänsklighets skyddsmur, dess ledare och lärare, dess hjälp och bistånd i den andliga utvecklingen. Till detta Brödraskap höra såväl Buddha som Kristus och vid vissa tidpunkter uppträder någon af dess medlemmar bland oss — men hvad äro ett kort jordelifs försakelser och lidanden mot en evighet af sjäfförnekande arbete för oss, som, det måste vi ju erkänna, bringa dem långt mera misräkningar än uppfyllda förhoppningar. Men de göra det i frivillig kärlek. Och de sörja ej. Deras sällhet är att hjälpa och lida. Och hvilken fröjd i de himmelska boningarna, när „en syndare bättrar sig” och vänder in på den raka vägen!

Så låtom oss då fröjdas, vi jordens barn! Vi äro ej öfvergifna, kärlek omstrålar oss på alla sidor, och hjärtan finnas, som älska det bästa, och endast det bästa hos oss. Huru mycket än världen må missförstå oss, huru mycket än världen må söka kväfva det godas spirande frö hos oss, o låtom oss ej fälla modet! Vänner finnas, som ransaka hjärtan, de förstå oss, de omhulda oss, de stå vid vår sida. Må vi vandra oförfärade mot målet!

Och en dag skola vi vara starka som de. En dag skola vi vara visa som de. En dag skola vi kunna älska som de.

Hvilka vyer döljas af framtidens slöja?

O härliga odödlighet! Våga vi blicka in i din djupa mystère? Du är en lefvande eld, som förtär alla former. Och dock kläder du dig ständigt i lågans form för att lysa där mörker är och värma där kölden rår. Så är du ock för oss en ständig växling från lif till död, från död till lif, men ett minne, som går genom tiderna. Och så skola vi, när vi nått fullkomlighet på denna planet och hvilat efter vunna segrar, vakna igen — Mästare redan vid dagens gryning, lärare, som få sig anförtrodt uppfostrandet af en mänsklighet, då i sin barndom. Och sedan alt framgent skola vi skrida i evigheternas evighet från kunskap till kunskap, från skönhet till skönhet, från arbete till arbete! Och ständigt skall växa vår förmåga att tjena, vår förmåga att arbeta, vår förmåga att skapa sällhet i denna Guds underbara värld!

Ty så bjuder lifvets Goda Lag, så bjuder Karma.

